

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

"תקחו את תרומתי"

לפרשת תרומה

1. שמות כ"ה א-ב:
 - (א) וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי
 2. האלשיך:

יאמר ויקחו - שאומר הוא יתברך ראו חיבתי עמכם, כי הלא ממה שהוא שלי באמת אעלה עליכם שכר הרבה כאילו עשיתם. והוא כי יהיה אומרו לי תרומה כמו לי הכסף ולי הזהב (חגי ב, ח), לי יאורי (יחזקאל כט, ג), כי לי כל הארץ (שמות יט, ה), שפירושו שלי הכסף ושלי הזהב. כן יאמר ויקחו ממה שהוא שלי תרומה. וזהו מאת כל איש שאינו שלו רק שהוא אתו עמו פקדון אשר הפקד אתו מאתו יתברך. ושמה תאמר אם כן איפה מה יתנו. על כן אמר אשר ידבנו לבו, שהיא נדבת הלב ורצון הטוב, את זה תקחו את תרומתי, כלומר עם תרומתי שלי ולא שלהם, אתם כלוקחים גם הנדבת לב אשר עמה. ולזה לא אמר תרומתם רק תרומתי. ...

ואמר וזאת התרומה - עם היות שתי תרומות: א. שלהם והוא הרצון טוב; ב. התרומה עצמה שהיא שלו יתברך. מה שתקחו בעצם מאתם הוא כסף וזהב כו שהוא שלי, ובאחרת ועשו לי מקדש (פסוק ח), שעל ידי הנדבת לב במחשבה נפשית תזכו שתשרה שכינה בדברים הגשמיים ההם.
 3. שמות רבה פר' לג ה:

"נבחר שמו של מרדכי מעושרו של המן, מה עשה אותו רשע, הוציא כל כסף וזהב שהיה לו ונתן לאחשורוש, אמר לו הקב"ה: חייך נבחר שם מעושר רב, מכסף ומזהב חן טוב, נבחר חנה של אסתר, שנאמר: 'ותהי אסתר נושאת חן.. כיון שבא הרשע עם הממון אמר לו המלך: 'הכסף נתון לך', אמר הקב"ה: כך אתם מוכרים שלי על שלי!! שנאמר: 'כי לי בני ישראל עבדים' וכתוב: 'לי הכסף ולי הזהב', חייך, מה שאמרת: 'הכסף נתון לך והעם לעשות בו כטוב בעיניך' כך: 'ביום
- ההוא נתן המלך אחשורוש לאסתר המלכה את בית המן.
4. אבות פ"ג מ"ז:

"תן לו משלו שאתה ושלך שלו"
5. דברי הימים א כ"ט י"ד:

"כי ממך הכל ומידך נתנו לך"
6. החת"ס:

"ואין לאדם חלק בנתינת התרומה אלא השמחה ורצון טוב והיינו: 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' היינו כוונתו הטובה."
7. חז"ל:

"בתוכו לא נאמר אלא 'בתוכם' - בתוכו של כל אחד ואחד."
8. שמות כ"ט (פרשת תצוה):

"וְשִׁכְנָתִי, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וְהִיִּיתִי לָהֶם, לֹא-לְקִיָּם. (מו) וַיִּדְעוּ, כִּי אֲנִי ה' אֱ-לֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְשִׁכְנֵי בְּתוֹכְכֶם: אֲנִי, ה' אֱ-לֹהֵיכֶם."
9. שמות כ"ה (פרשת תרומה):

"וַעֲשׂוּ לִי, מִקְדָּשׁ; וְשִׁכְנָתִי, בְּתוֹכְכֶם"
10. אונקלוס על שמות כ"ט:

"ואשרי שכינתי, בגו בני ישראל; ואהוי להון, לאלה. (מו) ויידעון, ארי אנא ה' אלההון, דאפיקית יתהון מארעא דמצריים, לאשראה שכינתי ביניהון: אנא, ה' אלההון."
11. אונקלוס על שמות כ"ה:

"ויעבדון קודמיי, מקדש; ואשרי שכינתי, ביניהון."
12. רש"י על שמות ל"א:

אין מוקדם ומאוחר בתורה. מעשה העגל קודם לצווי מלאכת המשכן ימים רבים היה, שהרי בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות, וביום הכפורים נתרצה הקב"ה לישראל, ולמחרת התחילו בנדבת המשכן והוקם באחד בניסן

13. שמות כ"ט:

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם
רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם: לֹא תַעֲשׂוּן אֵתִי
אֱלֹהֵי כֶסֶף וְאֱלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם: מִזְבַּח אֲדָמָה
תַעֲשֶׂה לִּי וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלֹמֶיךָ אֶת צֹאנֶיךָ
וְאֶת בְּקָרְדֶּךָ בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכֵּיר אֶת שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ
וּבְרַכְתֶּיךָ: וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים תַעֲשֶׂה לִּי לֹא תִבְנֶה אֹתוֹן
גָּזִית כִּי חֲרָבְךָ הִנֵּפֶת עָלֶיךָ וְתַחֲלָלָהּ: וְלֹא תַעֲלֶה בְּמַעֲלֹת
עַל מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא תִגָּלֶה עֲרוֹתֶיךָ עָלָיו

14. ספורנו:

כלומר שלפני החטא לא היה צריך לעשות היכלות של
כסף וזהב ואבנים יקרות.. אבל יספיק מזבח אדמה.

15. שמות רבה ל"ד א:

"בשעה שאמר הקב"ה למשה עשה לי משכן התחיל
מתמיה ואומר: כבודו של הקב"ה מלא עליונים
ותחתונים והוא אומר לי עשה משכן וכו'. אמר לו
הקב"ה: לא כשם שאתה סבור כך אני סבור, אלא כ'
קרב בצפון וכ' בדרום וכ' במערב וכו'

16. הראי"ה קוק באורות הקודש (ח"ג עמ' ר'):

"אי אפשר לצייר תכונה שלימה של עושר הדמיון
כשהבערות שולטת והרשעה המעשית מתגברת. רק
בהתרוממות רוחנית ומעשית חשובה אפשר להשיב את
בנין בית המקדש למקומו"